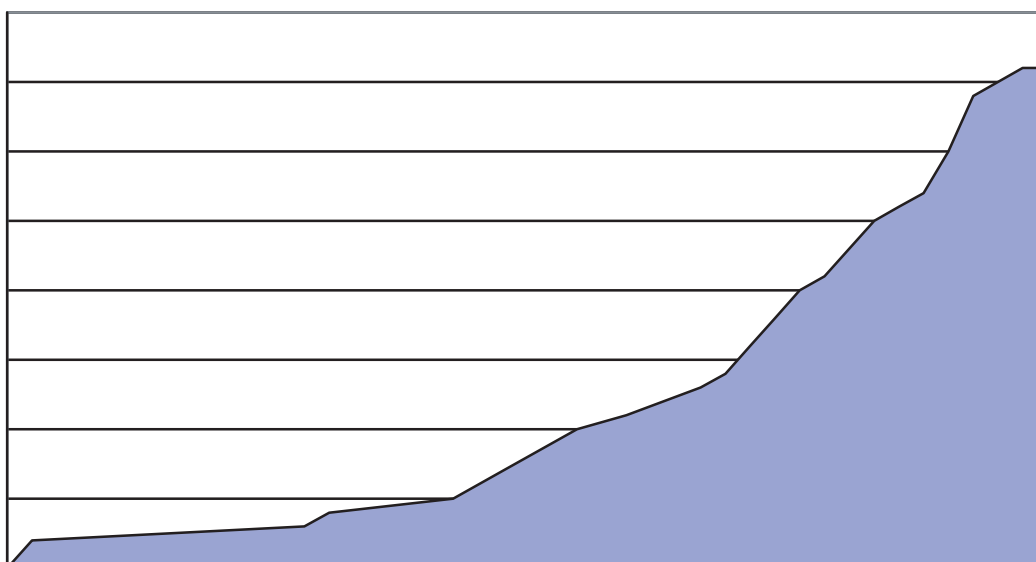

TRENDS IN DE GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGIE

CONVENT VAN GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGEN (CGA)

JULI 2003

T. DE RIDDER, P. KLEIJ EN G. KORTEKAAS

TRENDS IN DE GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGIE

**RESULTATEN VAN EEN ENQUETE ONDER
GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGEN OVER HET JAAR 2001
VERGELEKEN MET CIJFERS VAN VOORGAANDE ONDERZOEKEN.**

Convent van Gemeentelijke Archeologen (CGA)

juli 2003

T. de Ridder, P. Kleij en G. Kortekaas

Inhoudsopgave

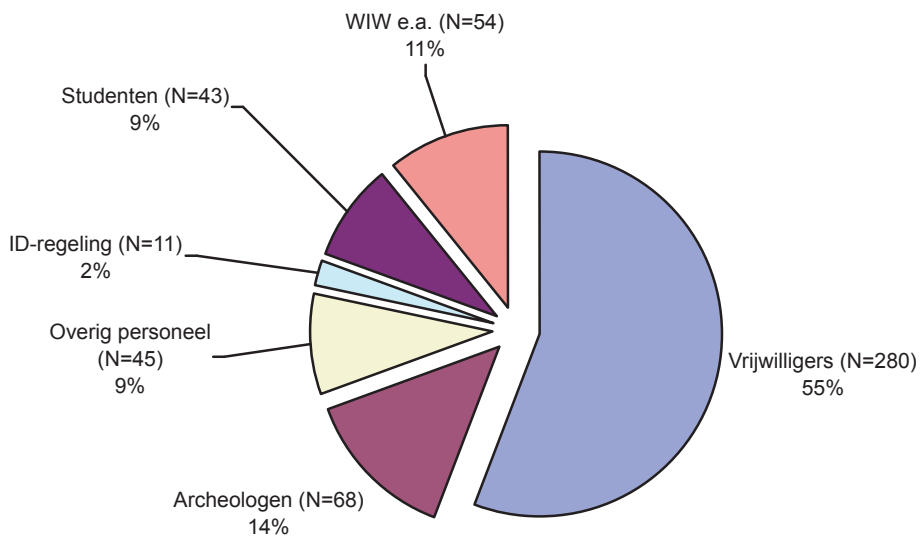
1 Inleiding	1
2 Resultaten enquête 2001	3
2.1 Oppervlakte en bevolking	3
2.2 Personeel en tijdsbesteding	3
2.3 Financiën en organisatie	5
2.4 Producten	5
3 De resultaten van 2001 vergeleken met die van 1991 en 1997	7
3.1 Oppervlakte en bevolking	7
3.2 Personeel en tijdsbesteding	7
3.3 Financiën en organisatie	9
3.4 Producten	9
4 Conclusies	10
Literatuur	11
Bijlage 1: CGA resultaten enquête over 2001 ten opzichte van 1997	12
Bijlage 2: cijfers over 1991	13
Bijlage 3: cijfers over 1991, 1994, 1996, 1997 en 2001	13
Colofon	14

1 Inleiding

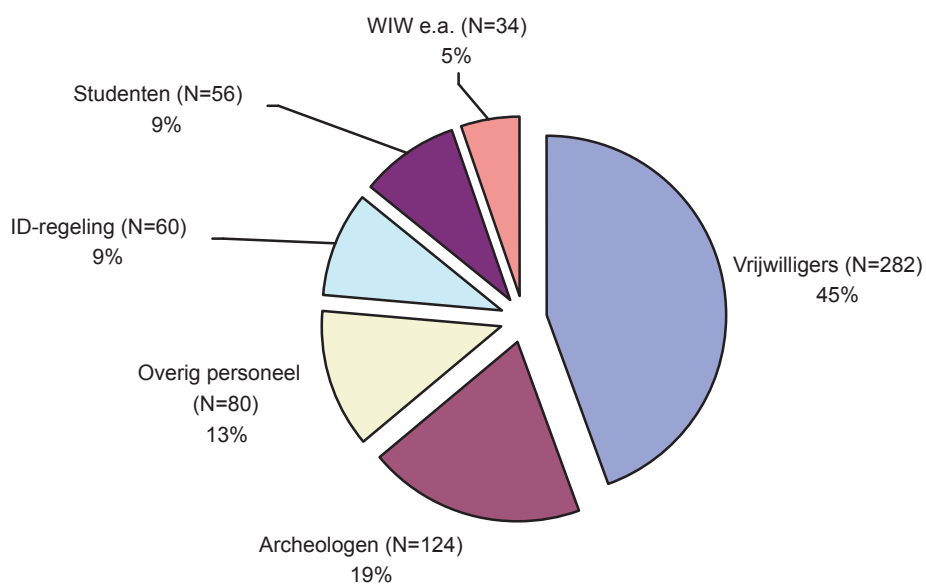
In 1991 is een eenvoudige, interne enquête gehouden onder de archeologen die lid zijn van het Convent van Gemeentelijk Archeologen (CGA) om inzicht te krijgen in het aantal mensen dat binnen de gemeentelijke archeologie werkzaam was en de hoeveelheid geld die binnen deze sector omging. Een soortgelijk onderzoek, maar iets uitgebreider, is uitgevoerd over het jaar 1997. In 2002 vond een weer iets uitgebreidere enquête plaats over het jaar 2001. De resultaten van deze laatste enquête worden in dit artikel gepresenteerd en vergeleken met die van de eerste twee. Vervolgens zullen conclusies worden getrokken over de ontwikkelingen die de gemeentelijke archeologie de afgelopen jaren heeft doorgemaakt en de consequenties hiervan voor de komende jaren.

Convent van Gemeentelijke Archeologen

Medewerkers in de gemeentelijke archeologie anno 1997 (N=501)

Medewerkers in de gemeentelijke archeologie anno 2001 (N=636)

2 Resultaten enquête 2001

Van de 36 gemeenten met een gemeentelijk archeoloog hebben er zestien gereageerd. Het aantal reacties en de variatie (zowel kleine als grote gemeentelijke archeologische instellingen hebben gereageerd) is voldoende om een betrouwbaar beeld te kunnen schetsen van de gemeentelijke archeologie in Nederland over het jaar 2001. De cijfers zullen, door het ontbreken van enkele grote gemeentelijke diensten in de enquête in werkelijkheid eerder hoger dan lager liggen. De gegevens van de zestien gemeenten die hebben gereageerd, zijn geëxtrapoleerd naar de 36 gemeenten en worden in afgeronde getallen gepresenteerd. Voor het vaststellen van het oppervlak van de gemeenten en het aantal inwoners, gepresenteerd in paragraaf 1.1, is gebruik gemaakt van het Statistisch Jaarboek 2001, voor het aantal gemeenten met een opgravingsbevoegdheid van de Archeologiebalans 2002.

2.1 Oppervlakte en bevolking

In 2001 hadden in Nederland 36 gemeenten (7% van het totaal) een gemeentelijk archeoloog. Deze gemeenten hebben een gezamenlijk oppervlak van 2.596 km² ofwel 10 % van het landoppervlak van Nederland. Het totaal aan gemeenten dat bediend wordt door een gemeentelijk archeoloog ligt echter hoger omdat door allerlei samenwerkingsverbanden tussen gemeenten onderling ook gemeenten zonder archeoloog gebruik maken van de diensten van een gemeentelijk archeoloog. Vaak betreft het hier samenwerking tussen buurgemeenten. Naar schatting bedienen de gemeentelijk archeologen dan ook direct en indirect circa 70 gemeenten (14 % van het totaal) hetgeen omgerekend neerkomt op circa 5000 km², ongeveer 20 % van het Nederlandse grondgebied.

Het aantal mensen dat in een gemeente woont met een gemeentelijk archeoloog bedraagt ongeveer 5,1 miljoen, ongeveer éénderde deel van de totale Nederlandse bevolking. Worden de gemeenten meegerekend die via een samenwerkingsverband door een gemeentelijk archeoloog worden bediend, dan stijgt dit aantal tot naar schatting 7,2 miljoen personen, dat is 45% van de bevolking.

2.2 Personeel en tijdsbesteding

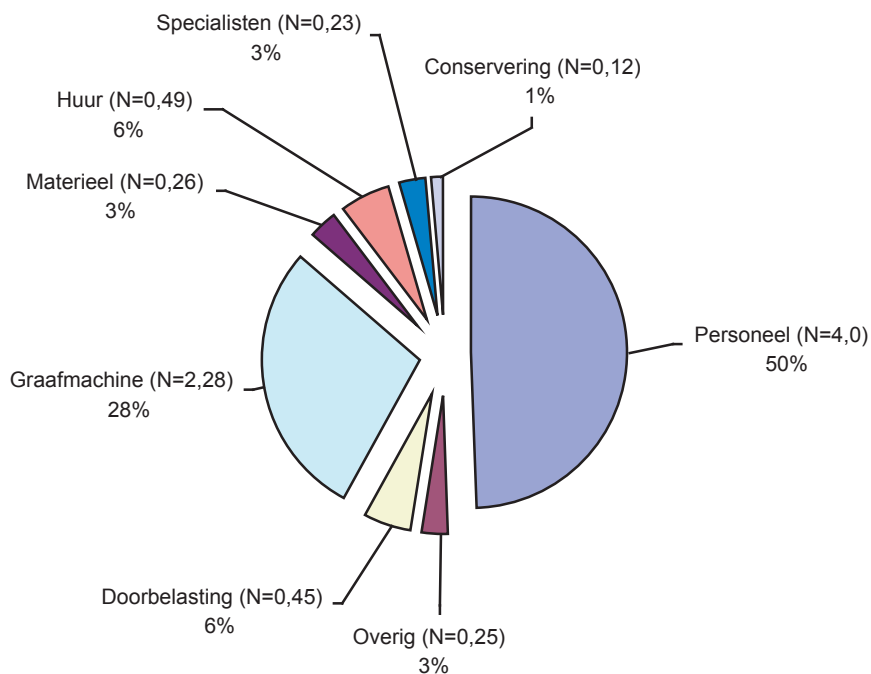
In totaal zijn 636 mensen op regelmatige basis bij de gemeentelijke archeologie betrokken. Hiervan zijn 124 archeoloog, waarvan 74 in vaste dienst en 50 tijdelijk ingehuurd. Het aantal overige personen (niet-archeologen) in vaste dienst of ingehuurd bedraagt 80. Daarnaast zijn er nog 94 personen via een gesubsidieerde baan (WIW- of de ID-regeling) werkzaam bij de gemeentelijke archeologische diensten. Het aantal vrijwilligers en amateur-archeologen dat zeer regelmatig meewerkt, bedraagt 282. In 2001 liepen 56 studenten stage bij een gemeentelijke archeologische dienst.

En wat doen al die 124 archeologen in gemeentelijke dienst nu de hele dag? Dat verschilt nogal per gemeente. Zo zijn er archeologen die 4% van hun tijd aan opgraven besteden en anderen 70%. Dit hangt samen met het aantal personeelsleden. Bij een grote dienst kan de ene archeoloog zich richten op opgraven en de ander op beleid. Bij 'eenmansdiensten' zal de archeoloog zijn tijd moeten verdelen tussen beide taakeenheden en zal de verhouding 'beleid-opgraven' minder uiteen lopen.

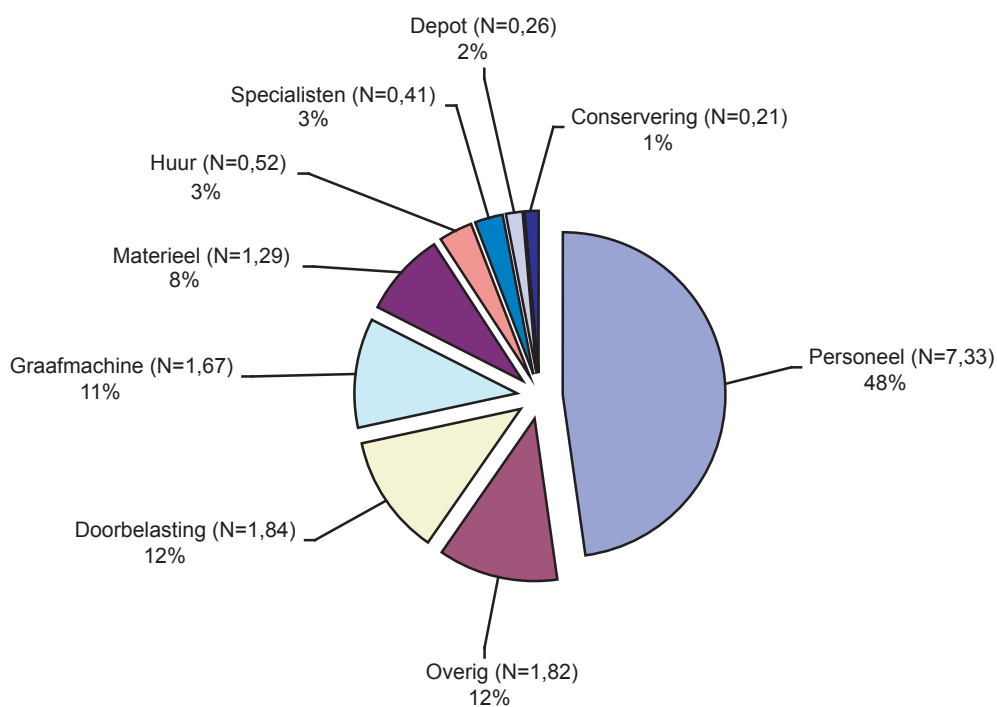
Ruwweg besteedt de gemiddelde gemeentelijk archeoloog zo'n 50 % van haar/zijn tijd aan opgraven en uitwerken. Beleidszaken nemen zo'n 25% tot 30% van de tijd in beslag. De rest gaat op aan publiceren, voorlichting en diverse andere zaken.

Convent van Gemeentelijke Archeologen

Kostensoorten 1997 in miljoenen euro's (N=€ 8,1)

Kostensoorten 2001 in miljoenen euro's (N=€ 15,35)

2.3 Financiën en organisatie

In totaal gaven de 36 gemeenten 15,4 miljoen euro uit aan archeologie. Wanneer betaling in natura werd ontvangen (gratis ter beschikking gestelde kraan bijvoorbeeld) is hiervan een schatting gemaakt en in de cijfers verwerkt. Fictieve salarissen van vrijwilligers, amateur-archeologen en studenten zijn niet meegerekend.

De belangrijkste kostenpost is die van de salarissen, ruim 7,3 miljoen euro. Ook de machinekosten zijn omvangrijk 1,7 miljoen euro. Andere grote posten zijn specialistisch onderzoek (0,4 miljoen euro) en conservering (0,2 miljoen euro). Het resterende bedrag, te weten 5,8 miljoen euro, werd onder meer besteed aan zaken doorbelasting (1,8), materieel (1,3), huur werkruimte (0,5), depot (0,3) en voor 1,8 miljoen euro aan overige kosten.

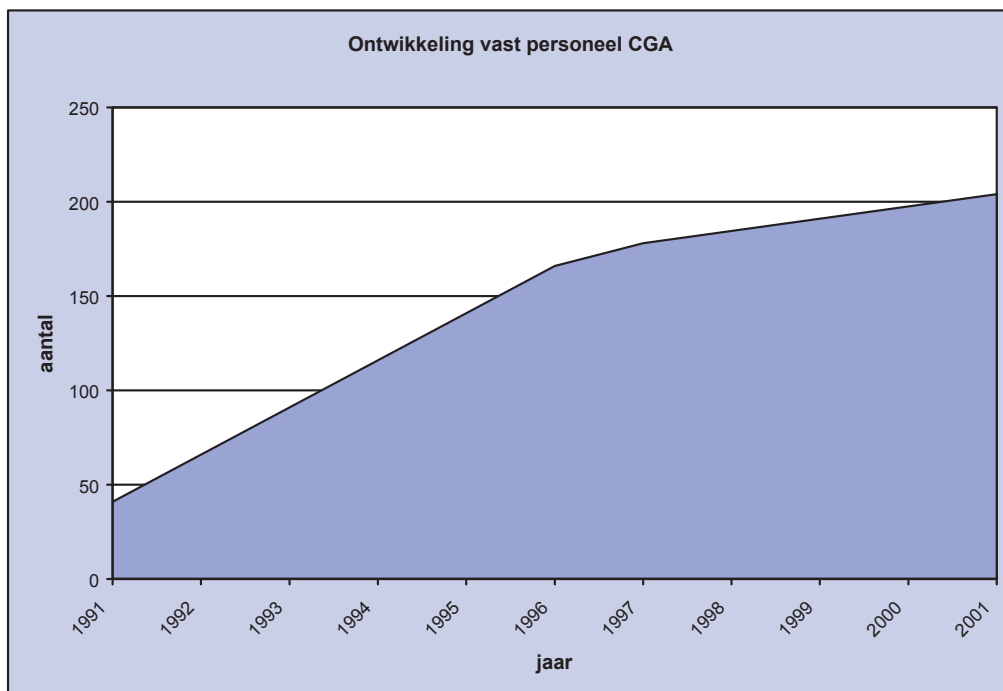
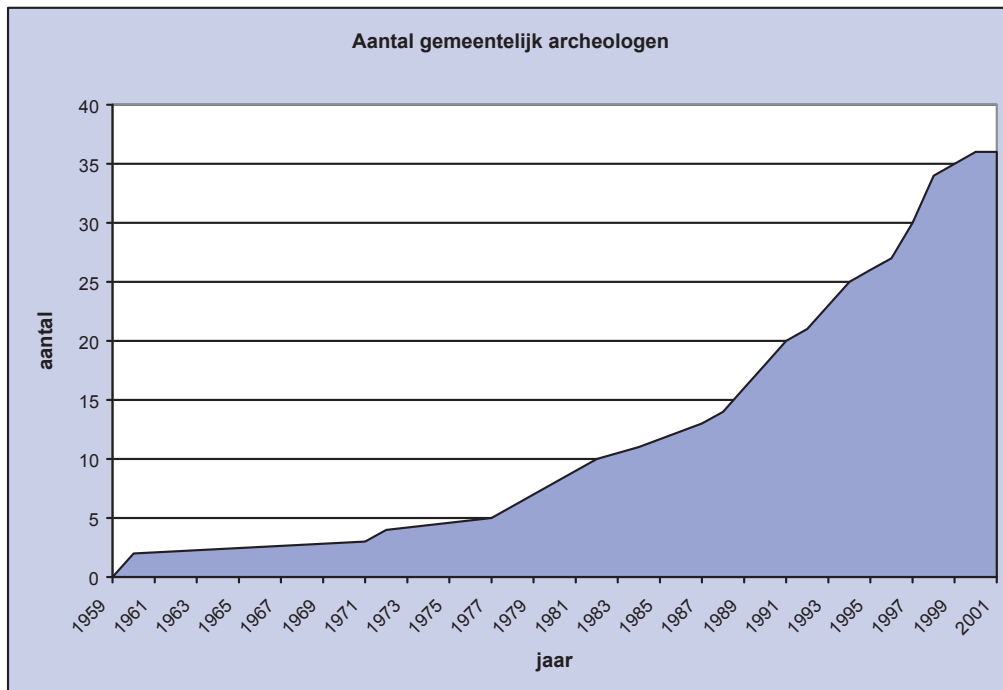
Iets meer dan de helft (57%) van alle gemeentelijk archeologische diensten valt onder de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling, Bouwen en Wonen of equivalenten daarvan. Iets minder dan éénderde (31%) is ondergebracht bij de Afdeling Cultuur. De rest valt onder diverse afdelingen zoals Bedrijven of Beleidsontwikkeling (11%).

Van de 36 gemeenten hebben er 28 een opgravingsbevoegdheid. De gemeenten zonder bevoegdheid besteden het opgraven uit aan bedrijven of andere instellingen met een bevoegdheid. Hoewel geen precieze cijfers voor handen zijn, lijkt het erop dat ook de gemeenten met een eigen bevoegdheid steeds meer opgravingen uitbesteden, vooral aan bedrijven.

2.4 Producten

In 2001 werden tussen de 350 en 400 onderzoeken verricht, variërend van waarnemingen, veldverkenning tot opgravingen. Het aantal publicaties (artikelen in tijdschriften en catalogussen, boeken en verslagen) bedraagt ruim 350 stuks met in totaal meer dan vijf duizend pagina's, hetgeen neerkomt op gemiddeld 15 pagina's per publicatie. Het aantal lezingen bedroeg circa 650 en er gingen minstens 300 persberichten de deur uit, waarvan er tenminste 60 het landelijke nieuws haalden. In totaal werden 180 tentoonstellingen georganiseerd die samen zeker 10.000 m² (!) besloegen en naar schatting tegen de half miljoen bezoekers kregen. Daarnaast bezochten circa 840.000 mensen een vaste expositie waarin aandacht werd besteed aan gemeentelijke archeologie. Tevens werden nog eens bijna 200 open dagen georganiseerd waar circa 13.000 geïnteresseerden kwamen kijken. Het totale aantal bezoekers komt op 1,4 miljoen.

Convent van Gemeentelijke Archeologen

3 De resultaten van 2001 vergeleken met die van 1991 en 1997

3.1 Oppervlakte en bevolking

In 1991 hadden 17 gemeenten een gemeentelijk archeoloog, een getal dat in 1997 gestegen was tot 29 en in 2001 tot 36. In tien jaar tijd is het aantal gemeenten met een eigen archeoloog dus meer dan verdubbeld

Vanwege allerlei gemeentelijke herindelingen kunnen de cijfers met betrekking tot oppervlakte en inwoneraantal van gemeenten uit 1991 lastig worden vergeleken met die uit 1997 en 2001. Vandaar dat verder alleen een vergelijking wordt gemaakt tussen 1997 en 2001. Het gezamenlijk oppervlak van de bij het Convent aangesloten gemeenten bedroeg in 1997 1.922 km², het totaal aantal inwoners 4.537.000. Het aantal inwoners dat in een gemeente met een eigen archeoloog woont, steeg daarna met 569.000 personen (11 %) tot 5.100.000 en het oppervlak dat door gemeentelijk archeologen wordt beheerd nam met 674 km² (26%) toe tot 2596 km².

Duidelijk is dat de gemeentelijke archeologie de afgelopen jaren sterk is gegroeid, zowel wat betreft het aantal gemeenten en daarmee samenhangend het beheerde oppervlak en het aantal inwoners.

3.2 Personeel en tijdsbesteding

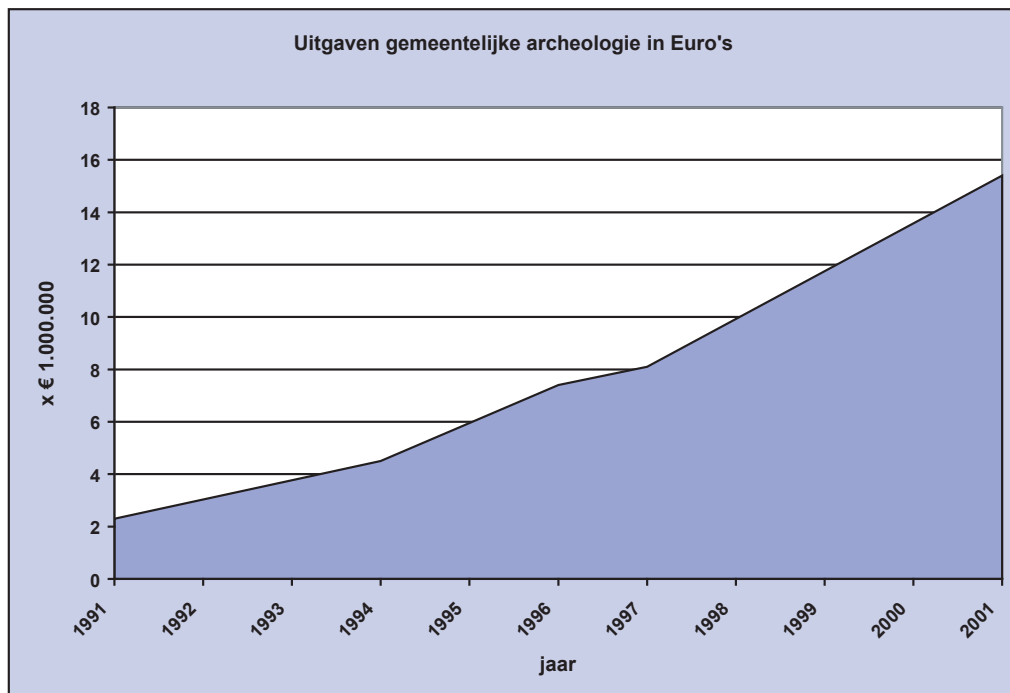
Het aantal archeologen met een vaste baan is gestegen met 95 %: van 38 in 1997 naar 74 in 2001. Ook vonden meer archeologen een tijdelijke baan in de gemeentelijke archeologie, deze stijging betreft 67% (van 30 naar 50). Het totaal aan gesubsidieerde banen is gestegen met 45%: van 65 naar 94. Het aantal studenten dat stage liep, steeg met 30% van 43 naar 56. Het aandeel van de amateur-archeologen en vrijwilligers is ongeveer gelijk gebleven.

De sterke groei van het archeologenleger hangt onder meer samen met de 'professionalisering' van de gemeentelijke archeologie. De naderende invoer van het Verdrag van Malta maakt het immers noodzakelijk dat werkzaamheden door archeologen worden uitgevoerd en niet door vrijwilligers of niet-archeologen. Daarnaast zorgde de opbloei van de economie en de verbeterde financiële positie van de gemeente voor groei van het aantal archeologen binnen de gemeenten (82%). De relatief minder sterke toename van het aantal gesubsidieerde banen (58%) hangt daar deels mee samen. Deze banen zijn speciaal gecreëerd om werklozen aan werk te helpen en de werkloosheid nam de afgelopen jaren juist af.

De stagnatie in de groei van het aantal vrijwilligers en amateurs heeft te maken met de verminderde werkloosheid en met het feit dat mensen gemiddeld later met pensioen gaan. Juist werklozen en gepensioneerden maken een belangrijk deel uit van de actieve vrijwilligers. Verder zijn er veel andere vormen van vrijetijdsbesteding bijgekomen waardoor archeologie moet concurreren met internet en andere zaken. Verontrustend is dat er zich weinig nieuwe vrijwilligers aanmelden. Als dit zo doorgaat zal de stagnatie in de komende jaren wel eens kunnen omslaan in een dalende trend door een natuurlijk verloop van het huidige aantal vrijwilligers. Dit is een zorgelijke ontwikkeling omdat zowel in 1997 als in 2001 het aandeel van de amateurs en vrijwilligers in de werkzaamheden binnen de gemeentelijke archeologie zeer hoog was.

Binnen de tijdsbesteding valt een duidelijke verschuiving te constateren van opgraven naar beleid. Geschat wordt dat de tijd die aan beleid wordt besteed met 10% tot 15% is toegenomen. Het is duidelijk dat het Verdrag van Malta nu reeds leidt tot aanzienlijk meer bestuurslasten.

Convent van Gemeentelijke Archeologen

3.3 Financiën en organisatie

De uitgaven voor archeologie binnen de gemeenten zijn gestegen van € 2.345.580 in 1991 via € 8.109.279,- in 1997 tot € 15.352.800,- in 2001. Dit komt neer op een stijging van 325 % tussen 1991 en 1997 en nog eens 89 % tussen 1997 en 2001. De totale stijging tussen 1991 en 2001 bedraagt zelfs 645 %.

Voor 1991 waren de kosten verder niet uitgesplitst, die voor 1997 wel. De personeelskosten bedroegen toen € 4.000.000,- en zijn met 83% gestegen naar € 7.326.000,- in 2001. De kosten voor specialisten stegen met 84% van € 225.393,- naar € 414.000,- en die voor conservering met 81 % van € 117.076,- naar € 211.500,-. De opmerkelijke stijging van de 'overige' kosten zit hem waarschijnlijk in het feit dat sommige respondenten in 2001 hier een deel van de machinekosten onder hebben gebracht. Vandaar dat de machinekosten zijn afgenomen.

De uitgaven voor archeologie binnen de gemeenten zijn tussen 1997 en 2001 met 89% gestegen. De loonkosten, de kosten voor conservering en specialisten hielden vrijwel gelijke tred en namen respectievelijk met 83%, 81% en 84% toe. Deze toename wordt veroorzaakt doordat meer archeologen zijn aangesteld waardoor ook meer onderzoek is verricht.

De trend dat beleid en ruimtelijke ordening belangrijker worden binnen de archeologie wordt niet vertaald naar de organisatorische plek van archeologie. In 1997 vielen 22 van de 29 gemeentelijke archeologen onder de afdeling Ruimtelijke Ordening (75%), in 2001 lijkt dit te zijn gedaald naar (57%). Het aantal archeologen dat onder de Afdeling Cultuur valt, is toegenomen van 10% naar 31%.

Deze ontwikkelingen lijken haaks te staan op de uitgangspunten van het Verdrag van Malta dat immers een inbedding van archeologie in de ruimtelijke ordening voorstaat. Of dit een negatieve of een positieve oorzaak heeft, kan op dit moment niet worden gezegd. Het kan betekenen dat de nieuwe ontwikkelingen binnen de archeologie niet bij de gemeentebesturen doordringen en dat binnen de gemeenten die met archeologie beginnen nog steeds het traditionele beeld overheerst van de archeologie als wetenschap met sterke banden met de museumwereld. Het kan echter ook betekenen dat de archeologie in toenemende mate een dermate logisch onderdeel van het RO-proces is geworden, zodat voor een goede inbedding van archeologie het niet langer noodzakelijk is de archeologen onder te brengen bij de betreffende RO-afdeling.

3.4 Producten

Het aantal onderzoeken nam tussen 1997 en 2001 met 122% toe (van 165 naar 366). Spectaculair is de toename van het aantal publicaties, van 117 naar 343, een stijging van 202%. In pagina's is de stijging minder opzienbarend, van 3354 naar 5306, een stijging van 58%. Bedroegen de publicaties in 1997 nog gemiddeld 29 pagina's, in 2001 is dit afgenomen naar 15 pagina's. Er worden door de gemeentelijk archeologen meer publicaties uitgegeven, maar de omvang daarvan neemt af. Vermoedelijk wordt dit deels veroorzaakt doordat in toenemende mate opgravingsresultaten (basisverslagen) en deelstudies (deelverslagen) afzonderlijk worden gepubliceerd.

Ook steeg het aantal lezingen (231%), persberichten (113%) en tentoonstellingen (186%). Het aantal bezoekers aan tijdelijke tentoonstellingen lijkt te zijn verviervoudigd! Ook werden er meer open dagen georganiseerd (stijging 286%). Eigenaardig is echter dat het aantal bezoekers aan open dagen met bijna de helft (47%) is teruggelopen. Als we kijken naar het gemiddelde aantal bezoekers aan een open dag is de afname zelfs nog veel groter, van 497 in 1997 daalde dit naar 69 bezoekers in 2001. Blijkbaar neemt naarmate de frequentie van open dagen toeneemt, de animo voor een bezoek aan een opgraving af.

4 Conclusies

Uit de resultaten van de enquête en uit de vergelijking met de gegevens van de enquêtes van 1991 en 1997 blijkt dat het succes van de gemeentelijke archeologie zich onverminderd heeft voortgezet. De cijfers geven duidelijk aan dat in toenemende mate gemeenten hun verantwoordelijkheid nemen voor het archeologisch bodemarchief en dit beleid ook vertalen in extra personeel en middelen. Deze stijging komt ook tot uiting in de groei van het aantal producten, zoals onderzoeken, publicaties, persberichten, tentoonstellingen en lezingen.

Curieus is dat de plaats van de archeologie binnen de gemeente langzamerhand verschuift van ruimtelijke ordening naar cultuur. Deze ontwikkeling lijkt haaks op de ontwikkelingen te staan die verwacht kunnen worden naar aanleiding van de invoering van het Verdrag van Malta. Dit kan betekenen dat archeologie nog steeds als een onderdeel van het gemeentelijk museale of culturele beleid wordt gezien. Het is echter ook mogelijk dat het niet uitmaakt waar archeologie organisatorisch ingebed is, omdat archeologie inmiddels een onlosmakelijk onderdeel van de ruimtelijke ontwikkelingen vormt waar men niet aan voorbij kan gaan.

Opmerkelijk is de stagnatie van het aantal amateurs en vrijwilligers binnen de gemeentelijke archeologie. De daling in het aantal vrijwilligers is echter een landelijke trend waaraan ook de gemeentelijke archeologie zich niet zal kunnen onttrekken. Vermoedelijk zal deze stagnatie zich in de komende jaren voortzetten in een daling. Gezien het belang van de vrijwilligers en amateurs voor de gemeentelijke archeologie is dit een zorgelijke ontwikkeling.

Literatuur

Centraal Bureau voor de Statistiek, Statistisch Jaarboek 2001. Voorburg/Heerlen 2001.

Groot, H. de, 1996: Het succes van de gemeentelijke archeologie. In: *Archeobrief* nr.1, p.19.

Kortekaas, G. en M. Dolmans, 1997: Archeologie in 30 gemeenten: stand van zaken en ontwikkelingen. In: *Archeobrief* nr.5, p.18.

Ridder, T. de, 1998: CGA: grootste archeologische organisatie in Nederland? Gemeentelijke archeologie anno 1997. In: *CGA-Nieuwsbrief* nr.1, p. 2 t/m 4.

Lauwerier, R.C.G.M. e.a., 2002: *Archeologiebalans 2002*. Amersfoort.

Bijlage 1: CGA resultaten enquête over 2001 ten opzichte van 1997

Onderwerp	aantal	factor	totaal 2001	1997	stijging % tov 1997
Algemeen					
Aantal CGA-gemeenten	36	1	36	29	24%
Aantal gemeenten bediend	47	circa 1,5	70	52	35%
Bevolking			5.106.000	4.537.000	13%
Oppervlak			2.596 km ²	1.992 km ²	30%
Opgravingsbevoegdheid	29	1	29	20	45%
Personeel					
Aantal gemeentelijk archeologen	37	36/36	37	30	23%
Aantal archeologen divers	38,8	36/16	87	38	129%
Totaal aantal archeologen	55	36/16	124	68	82%
Personeel overig	35,4	36/16	80	45	78%
Aantal ID-banen	27	36/16	60	11	455%
Aantal WIW plaatsen	12	36/16	27	46	- 41 %
Soc. regeling overig	3	36/16	7	8	- 13%
Aantal vrijwilligers	109,2	36/16	246	184	34%
Aantal amateurs	15,9	36/16	36	96	- 63%
Totaal aantal onbetaalde arbeid			282	280	0%
Aantal studenten	25	36/16	56	43	30%
Totaal aantal medewerkers	282,4	36/16	636	501	27%
Dagelijks aantal betrokken mensen	79	36/16	179	171	5%
Vast aantal gemeentelijk archeologen			37	21	76%
Vast aantal archeologen overig	16,6	36/16	37	11	236%
Vast aantal archeologen totaal	32	36/16	74	38	95%
Tijdelijke banen archeologie	23,2	36/16	50	30	67%
Kosten					
Conservering	€ 47.000,-	36/8	€ 211.500,-	€ 117.075,-	81%
Depot	€ 44.000,-	36/6	€ 264.000,-	?	?
Overig			± € 1,82 miljoen	€ 249.397,-	630%
Specialisten	€ 92.000,-	36/8	€ 414.000,-	€ 225.393,-	84%
Huur	€ 130.000,-	36/9	€ 519.000,-	?	?
Huur en depot			€ 783.000,-	€ 488.592,-	60%
Materieel	€ 312.000,-	36/9	€ 1.248.000,-	€ 258.722,-	382%
Graafmachinekosten	€ 279.000,-	36/6	€ 1.674.000,-	€ 2.281.857,-	- 27%
Doorbelasting	€ 102.000,-	36/2	€ 1.836.000,-	? € 450.767,-	? 307%
Personeel	€ 2.849.000,-	36/14	€ 7.326.000,-	€ 4.000.000,-	83%
Totaal hoeveel geld	€ 6.397.000,-	36/15	€15.352.800,-	€ 8.109.279,-	89%
Organisatie					
RO	9	36/16	57%	75%	
Cultuur	5	36/16	31%	10%	
Divers	2	36/16	11%	13%	
Opgravingsbevoegdheid	16	36/16	35	20	
Depot					
Aanwezig	16	36/16	100%	86%	
In oprichting	0	36/16	0%	19%	
Afwezig	0	36/16	0%	3%	
Klimatologisch aanwezig	4	36/16	25%	24%	
Klimatologisch in oprichting	3	36/16	19%	10%	
Klimatologisch afwezig	9	36/16	56%	66%	
Brandvrij aanwezig	8	36/15	53%	45%	
Brandvrij in oprichting	1	36/15	7%	7%	
Brandvrij afwezig	6	36/15	40%	48%	

Trends in de gemeentelijke archeologie

Onderwerp	aantal	factor	totaal 2001	1997	stijging % tov 1997
Producten					
Onderzoek	132	36/13	366	165	122%
Publicatie	157	36/16	353	117	202%
Pagina's	2358	36/16	5306	3354	58%
Lezingen	273	36/15	655	198	231%
Persberichten	119	36/14	306	144	113%
Lokaal	114	36/14	293	144	104%
Landelijk	25	36/14	64	39	64%
Internationaal	3	36/14	8	6	33%
Tentoonstelling	75	36/15	180	63	186%
Bezoekers	121.700	36/8	547.650	111.000	393%
Vitrines	93	36/8	419	195	115%
Tekstpanelen	141	36/8	635	243	161%
Objecten	1412	36/8	6354	3890	63%
m2	2230	36/8	10035	2010	399%
Vaste bezoekers	216.336	36/9	841.306	?	
Vaste vitrines	101	36/8	445	?	
Vaste tekstpanelen	89	36/8	401	?	
Vaste objecten	3810	36/8	17145	?	
Vast m2	925	36/8	4163	?	
Open dagen	75	36/14	193	50	286%
Open dag bezoekers	5150	36/14	13.243	24.830	- 47%
Uitleen objecten 2001	3167	36/12	9301	?	
Vast aantal objecten	3295	36/12	9885	?	

Bijlage 2: cijfers over 1991

De cijfers hebben betrekking op het jaar 1991 op 17 gemeenten. Onderzoek is door het CGA verricht. De gemeenten Arnhem (museum), Delft, Leiden, Heerlen (museum) en Hilversum (museum) zijn niet meegeteld. In het overzicht zijn ook bijdragen en subsidies van gemeenten aan stichtingen/verenigingen met een archeologische inslag en aan universitaire instellingen en de ROB buiten beschouwing gelaten. Tevens zijn projectgelden (die als niet becijferbaar worden aangeduid) buiten beschouwing gelaten. Het aantal vaste formatieplaatsen bedraagt 41,35.

Kosten	Guldens	Euro's
Personeel	2.955.000,-	1.340.921,-
Budget, machine	1.248.000,-	566.318,-
Budget, overig	966.000,-	438.351,-
Totaal	5.169.000,-	2.345.590,-

Bron: CGA 1991.

Bijlage 3: cijfers over 1991, 1994, 1996, 1997 en 2001

Jaar	Kosten Personeel	Onderzoeksbudget Graafmachine	Budget Overig	Totaal	Vast personeel
1991	€ 1.340.921,-	€ 566.318,-	€ 438.351,-	€ 2.345.590,-	41,35
1994	?	?	?	€ 4.537.802,-	?
1996	?	?	?	€ 7.396.618,-	166
1997	€ 4.000.000,-	€ 2.281.857,-	€ 1.400.000,-	€ 7.658.512,-	178
2001	€ 7.326.000,-	€ 1.674.000,-	€ 6.400.000,-	€ 15.400.000,-	204

Bron: De Ridder 1998 en CGA 1991.

